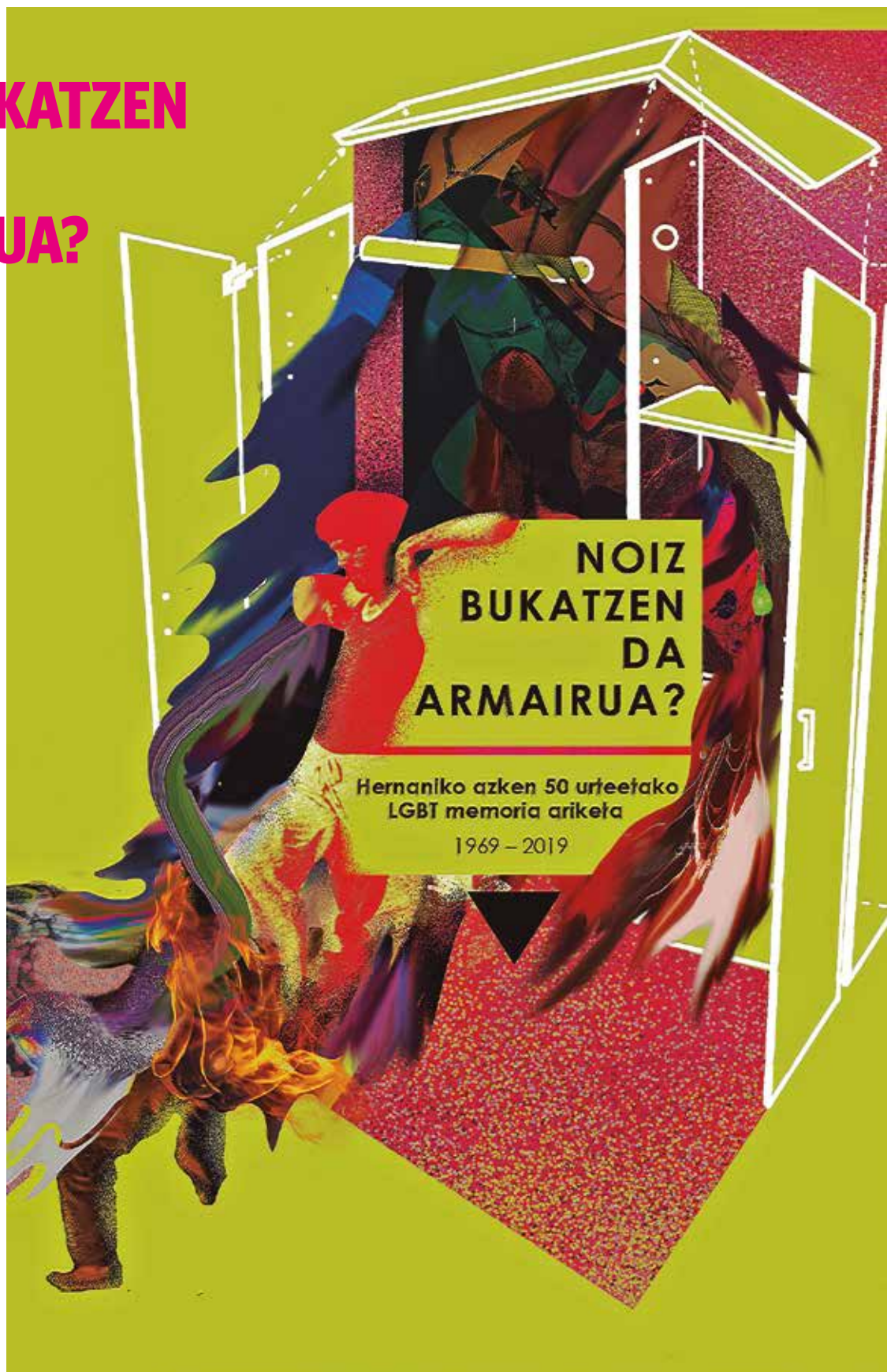

12. NOIZ BUKATZEN DA ARMAIRUA?

*Egoitz Arbiol Albeniz
Ibai Fresnedo Moreno*

Norbera heldu behar da galdera hori egitera, ostean, galdera horrek oihartzun kolektiboa izan eta jende gehiagok bere buruari galde diezaion. Galdera hori etorri aurretik bide bat dagoela iradoki dezakegu ere. Nor zaren galderari erantzunez saiaturaz urratzen hasten zarena. Eta galdera hori, ziurrenik, beste galdera batetik dator: *Zer ari naiz ni hemen kanpoan, beste guztiak hor barruan zaudetenean? Zergatik nago ni bazterrean? Zergatik ez dut ikusten nire islarik munduan? Zergatik ditut horrenbeste arantza barruan?*

2018 inguruan, ostean liburu itxura hartu duen **"Noiz bukatzen da armairua"** liburuaren lehen pausoak ematen hasi ginen. Helburu argi bat genuen, Hernanin azken 50 urteetan (1969 – 2019) egon den LGBT pertsonen historia (bat) jasotzea. Horretarako, hainbat aurre-elkarrizketa prestatu genituen eta ikerketa plan bat egin genuen ere. Baina, hasi eta gutxira, bazterretan egoteak ematen duen begirada lagun, prestatu ibilbideak ez zuela helburua betetzen ohartu ginen. Gizarte Zientzietako diziplinek ematen dituzten ikerketarako metodo eta tresnek, nolabait, emaitza baldintzatzen zutelako konturatu ginen, informazioa kategorizatu eta ulertzeko garaian elkarrizketatzen ari ginen pertsonen bizitzak birrintzen ariko bagina bezala.

Ikerketak, baina, ikertzen duten horrekiko daude zorretan, eta ez diziplinarekiko.

Gauzak horrela, 60. hamarkadatik 2010eko hamarkadako pertsonak elkarrizketatzeari ekin genion. Guztira, 17 elkarrizketa egin genituen eta Hernaniko beste historia bat josten hasi ginen, beste batzuen ondoan, elkargurutzatuak, azpian eta gainean. Zeren historiak narrazioak dira, leku berdinetan gertatzen diren narrazioak, istorioak, bizipenak, minak eta loreak.

Horrela, aldatu zitzaigun Leoka pareko ikuspegia; jakin genuen Andre kalean egon zela gizon maritxu batek eramaten zuen arropa denda bat eta bikote diseinatzaileak Donostiako Zinemaldiko garaiko izarrekin etorri izan zela Hernanira; ezagutu genituen lesbianek izandako gatazka politikoak eta

txosnetan EHGAMek garatutako hainbat kanpainen berri; ezagutu genituen Donostiako anbientera mugitzen ziren maribolloen istorioak, Hernaniko Atxur tabernako hastapenak; Karboneraren bueltan emandako mugimendu transmarikabolloa eta honek suposatu zuen arnaspunea; HIESak Hernani inpaktatu zuelaren berri izan genuen; eta Moioeren aurretik joandako J.M eta Edurneren historiak ezagutu genituen ere.

Historia letra larriz idazteak suposatzen duen botere posizioari beldur izatearen ondorioz edo, esan-go duguna da guk idatzi duguna historia bat dela, aurretik aipatu bezala, Hernaniko beste ehundaka historia-harirekin gurutzatzen dena eta beste historiarekin nahastu gabe zentzurik ez duena. Baina historia honek badu berezitasun bat: esan nahi da, LGBT pertsonon bizitza herrian ema(te)n d(ir) en dinamikak baldintzatua da. Eta dinamika hauek dira, LGBT pertsonontzat mingarriak izanagatik, fokuan jarri behar direnak. Hau da liburuia amaitu osteko hausnarketetako bat. Zeren, ez genukeen nor garen galdetu beharko gure nortasunak, praktikak eta desirak ikusgai balira; ez ginateteke kanpoan sentituko herria osatzen duten dinamikak baztertzailak ez balira; ez genuke zertan gure lekua bilatzen aritu behar, herrian gure isla topatuko bagenu.

Eta arantzak...? Liburuak bigarren hausnarketa bat ere eman zigun. Arantzak gureak ez direla ohartu ginela. *Heteroarauaren* barruan bizi den orok dituela. Guk barruan sentitu izan ditugula, bai, eta leku deserosoan/mingarrian egonagatik kendu eta sendatzera heldu gara asko. Baina, tamalez, *zisheteroarauan* bizitzeak ematen duten pribilegioek arantza hauek (galdera deseroso itxura dutenak askotan) norberetzera eramaten du, begi-bistakoa den indarkeria *zisheteropatriarkala* erreproduzitzera eta normalizatzera. Izan ere, indarkeria *zisheterosexuala* ez da LGBT pertsonok bizi dugun egiturazko indarkeria, guztiok bizi duguna baizik. Eta gu, ari gara indarkeriari aurre egiten, eraldaketa sustatzen. Eta zu(e)k?

Noiz bukatzen da armairua?